

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za čertert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI.

V Ljubljani, 18. vel. travna 1883.

List 20.

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

(Dalje.)

e) Sv. Kvirik. (Okrog l. 305).

V naslednji dogodbi se zopet prav lepo kaže, kako milost božja že serca naj nežnih otrok nagiba, da se nad njimi spolnujejo besede Jezusove: „Iz ust malih in dojenčev si si hvalo pripravil.“

V mali Aziji je živela mlada silno pobožna vdova, Julita po imenu; imela je pri sebi triletnega otročiča Kvirika, ki ga je priserčno ljubila. Tam je bil cesarjev namestnik Aleksander, jako osoren mož, ki je kristjane ostro terpinčil natanko po vladarjevem povelju. Ko Aleksander zve za bogoljubno kristjano Julito, jo berž pokliče pred sodbo in jo sprašuje po imenu, po domovini in premoženji. Julita derži svoje ljubeznjivo dete na rokah in na kratko odgovarja: „Jaz sem kristjana.“ Taka odločnost Aleksandra močno razjezi; sam ne vé, kako bi dovelj občutljivo kaznoval preblogo gospo.

Najpred ukaže iz rok ji iztergati otroka, potem jo veli na tla vreči in neusmiljeno z volovskimi žilami pretepati. Strašno je bila raztepena in ranjena do kosti; pa poterpežljivo je terpela, kakor bi bila neobčutljiva in zmir je ponavljala: „Jaz sem kristjana in nikdar nikoli ne bom darovala hudobnim duhovom.“

Med tem so rabeljni malega Kvirika izročili cesarjevemu namestniku, ki si ga je djal na kolena, ga objemal, se z njim prijazno pogovarjal in ga skušal raznoverstno motiti, da bi se ne jokal. Pa nedolžnega otroka s solzami napolnjene oči so vedno proti materi obrnjene, čeravno mali sirotek o strašnih bolečinah le toliko razume, da se ljubi mami sploh kaj žalega godi. In ko ga hoče namestnik poljubiti, se brani na vse moči, razpraska z malimi nohtki obraz maternega morivca, z rokami in nogami se upira proti njemu in ga pahá od sebe, rekoč: „Jaz sem kristjan! jaz sem kristjan!“

To videti in slišati, se trinog razserdi v toliki divjosti, da triletno dete prime za nožico in ga z viso-

kega sodnjega stola trešči z vso močjo na terda tla. Glava nežnega mučenčka se razdrobi ob kamenji in tlak je daleč okrog poškropljen z nedolžno kervjo.

Ko terpeča mati vidi tako smert svojega sinčka, se razveseli v rajski radosti in zakliče: „Hvala ti, o Gospod, da si dovolil mojemu sinu pred kakor meni doseči nevenljivo krono zmage.“

Julito pa so še dalje terpinčili. Djali so jo na tezavnico, z železnimi kremplji so ji meso z života tergali, noge z vrelo smolo polivali in slednjič z mečem jo ob glavo djali.

f) Sv. Neža. († l. 304.)

Tega svetega otroka so že v starodavnih časih po vesoljnem kerščanskem svetu častili, na Laškem, na Španjskem, na Francoskem itd., najslavniši cerkveni učeniki so z navdušenjem o tej angeljski deklici pisali in jo živo priporočali vsim v izgled deviške čistosti. Sv. Ambrož, milanski škof, piše o njej tako-le: „Vsi narodi soglasno slavijo sv. Nežo, ki je premagala slabotnost svoje mladosti in grozovitost trinogov.“ Lahko bi se reklo: kar je sv. Alojzij med mladenči, to je sv. Neža med devicami; ona je vzor ženstva.

Rojena je bila v Rimu l. 291. Njeni starši so bili imenitni in bogati. Že v nežni detinski dobi je bila silno bogaboječa in pobožna. Njena telesna lepota je bila poveličana, oblažena in obvarovana po njeni veliki bogoljubnosti in svetosti. Že v otročjih letih se je zaročila Jezusu in mu obljubila vedno devišstvo. Dela usmiljenja in pogoste molitve, to je bilo njeno vsakdanje opravilo.

Tako so ji pretekla v angeljski nedolžnosti perva leta njene otročje dobe; a v svojem 13. letu pa je imela prestati hude poskušnje.

V tistih časih je bila navada, da so večkrat starši svoje otroke že v zgodnji mladosti odločili ali zaročili za poznejši zakon. Tako je želel tudi sin rimskega oblastnika zaročiti se s sv. Nežo. Ko to ona zvé, naravnost in odločno reče, da nikdar ne! In na vprašanje „zakaj ne?“ na kratko odgovarja: „Zato ne, ker sem se zaročila že družemu ženinu, kteremu ne morem zvestobe odreči.“

S temi besedami je hotela reči, da se je popolnoma Jezusu, nebeskemu Ženinu izročila za celo življenje.

Ali neverni oblastnik in njegov sin tega nista razumela: zato imata še upanje jo pregovoriti in z bogatimi darovi pridobiti. Toda ona se ne zmeni ne za draga darila, ne za prilizljivo govorjenje.

Tako vedenje se oblastniku čudno zdi; ne more si ga razjasniti. Kar zvé, da je Neža kristjana. Precej se mora oglasiti pred sodnjim stolom; dvojna pot ji je na izbero: Jezusu se odpovedati, ali pa umreti! Kakor pri družih mučencih, se tudi pri njej najpred poskuša z vabljivim prigovarjanjem in raznimi obljubami; potem pa se prične strašno žuganje. Peljejo jo pred mališki oltar, da bi kadila vergla na žerjavico malikom v čast. Pa kakor hitro ji oprostijo roke, je prvo to, da pobožno povzdigne svojo deviško desnico, se dotakne čela in naredi znamenje sv. križa: v neustrašeno spričevanje svoje svete vere!

Vsled tega se trinog še bolj razserdi in sklene z mučeniško smertjo upogniti njeno upornost. Pa ne le samo njenega telesa, tudi njeno dušo hoče terpinčiti, če bi bilo mogoče — umoriti. Menda mu je dal sam satan to peklenško misel. K hudobnim in spridenim ljudem dá odpeljati mlado nedolžnost, da bi jo pohujšali, k hudemu napeljevali. Toda glejte čudo! Ko se sv. Neža prikaže, zdi se zlobnežem kakor nebeško bitje, da se vsi prestrašijo, vsi ostermé in trepetaje odhajajo, angelj varh jo vidno varuje! Le samo oblastnikov sin, ki je bil tudi med njimi, ostane prederzen in nima do svetnice takega spoštovanja, kakor drugi. In kaj se zgodi? Pri tej priči ga nevidna moč podere na tla, da kakor mertev obleži.

Ko oblastnik to zvé, prihiti in svetnico dolži, da je čarovnica, da mu je s copernijo umorila sina. Modra Nežica pa mu resnobno odgovori: „Ni ne copernija kriva nesreče tvojega sina. Tvoj sin se ni zmenil za mojega angelja varha. Zato ga je moj desni angelj tako strašno kaznoval.“ — Njegova jeza se pri tej priči v žalost spremeni in ponižno začne prositi svetnico, naj moli za sina, da bi zopet oživel. Nežica povzdigne svoje serce k Bogu in moli — mertvi vstane in na glas reče: „Le en sam Bog je, Bog kristjanov; vsi drugi bogovi niso nič in ne morejo pomagati ne sebi ne družim.“

Oblastnik bi bil zdaj rad izpustil nedolžno deklico, pa se je zbal maliških služabnikov, ki niso nehali silovito tirjati, naj jo umori, češ, „čarovnico.“ Prepusti jo toraj sodniku, sam pa žalosten odide.

Sodnik berž zapové, naj visoko germado pripravijo in zažgó. Ko je germada v najhujšem plamenu, dá deklico v ogenj vreči. Pa glej! Komaj se Nežica dotakne plamenov, koj se razdelijo in švignejo na okoli stoječe, da mnoge opalijo; sveti deklici se pa čisto nič ne zgodi. Roke povzdigne in začne na glas moliti in hvaliti Boga.

Ko obmoli, ogenj pogasne. Neversko ljudstvo pa tako zelo divjá zoper njo, da sodnik zapové jo umoriti z mečem.

Svetnica se nič ne prestraši, ampak mirno posluša to obsodbo. Zdaj jo peljejo na morišče. Kakor jagnje stoji tam v sredi obilnega ljudstva; mnogim se smili ubogi otrok; rabeljnu se roka trese, ne upa si pričeti. Mlada svetnica mu prigovarja: „Kaj se mudiš? Nikar se ne boj me umoriti; smert je zame začetek novega življenja.“ Zdaj se nekoliko oserči. Sv. Neža opravi še kratko molitev, nagne glavo in sprejme smertni udarec. Potok deviške kervi se ulije in končala je trinajstletna deklica svoj slavni boj, za kar bo večno zivala nepopisljivo plačilo v tistih verstah, ki hodijo naj bliže za Jagnjetom.

Dobri starši niso žalovali zaradi tako lepe smerti svojega nedolžnega otroka. Z velikim veseljem poberejo sveto truplo ljubljene hčerke in ga častito pokopljejo na vertu, ki so ga našli blizo mesta. Veliko kristjanov

je prihajalo na grob molit. Neverniki pa so jih napadali in odganjali. Posebno rada je hodila k grobu neka ajdovska deklica, ki je bila enake starosti in tovaršica Nežina. Ime ji je bilo Emerencijana. Tudi to so napadli besni neverniki in umorili; prejela je tako kerst kervi in se za svojo ljubljeno tovaršico preselila v nebeško veselje.

Pa tudi na zemlji ste imeli skupaj počivati. Nežini starši so jo ponoči tudi tje pokopali, kamor svojo hčerko, in so potem pri grobu čuli in molili več noči. — Neko noč, ko je bilo vse na okrog tiho, zagledajo veliko množico devic priti; vse so oblečene v zlatih bliščecih oblačilih. Med njimi spoznajo starši svojo hčerko Nežo. Zraven je bilo jagnje, belejše od snega. Ko pridejo do staršev, se ustavijo device in Neža jih nagovori z ljubeznjivimi besedami: „Nikar se ne jokajte zaradi moje smerti, marveč veselite se z menoj; zakaj tisti, ki sem ga iz serca ljubila, dal mi je nebeško veselje in krono večne slave.“ Zato vidite na podobi sv. Neže tudi belo jagnje.

Binkošti in sv. birma. II.

Pojasnjeno je bilo v zadnjem spisu, kako je spoštovanje pred Božjim veličanstvom ena stran strahú božjega. Druga stran strahú božjega pa je boječnost, vsled ktere se človek zgrozi pred vsakim grehom, ako ima dar strahú božjega. To je strah dobrega otroka, ki se boji zameriti dobremu Očetu v nebesih. Kako zelo imeniten, čez vse drag je ta dar sv. Duha! Ako je sv. Duh tebi to milost dodelil, tvoje serce napolnil s strahom božjim, se boš bal smertnega greha kakor gada in modrasa, kateri z groznim strupom smert zavdaja. Ako imaš ta dar sv. Duha, si naj bolje zavarovan pred naj večji nesrečo na tem svetu. Če priliznjeno poželenje poterka na tvoje serce, za nobeno ceno mu ne boš odperl, strah božji ne bo pustil greha v serce; rekel boš: „kako bi mogel kaj takega storiti pred vsegavedočim Bogom.“ „Žena, ktera se Boga boji, bo hvalljena. Strah božji gre nad vse. Blagor človeku, kteremu je dano Boga se bati.“ Tako govori Duh božji o taci, ki so obdarovani s strahom božjim. Pri nekterih sv. Duh le to povzdigne: „Boga so se bali,“ kakor pri Tobiju, Jobu, Cahariji; s to besedico so kakor sveti in posebno častitljivi zaznamnjani.

Nezmérna dobrota je dar strahú božjega! Ako imaš ta dar, boš na vso moč tudi druge varoval pošasti smertnega greha; sv. Duh bo tvojim besedam in vsemu tvojemu obnašanju podelil veliko moč, in obvaroval boš tudi druge smertnega padca in pogubljenja. Srečna je hiša, v kateri sta gospodar in gospodinja obdarovana z darom strahú božjega; — od mladih nóg se bodo tudi otroci naučili strahú božjega, kakor je bilo v Tobijevo hiši. Učenik, učenica, rednik, rednica — o koliko lepega semena taki sejejo, ako strah božji v njihovem sercu gospoduje! Nikoli ne bo človek pozabil ne lepih nauk in ne lepih izgledov svojih učencov iz mladih lét. Otročje serca so božje ognjiša in dobri nauki in izgledi višjih so sveti ogenj, ki ga oni vžigajo v mladih dušicah; godí se prav po besedah sv. pisma: „Pridite otroci in poslušajte me, strahú božjega bom vas učil.“

Ako pomisliš, kar te uči vera in pamet, da ne storiš nobene stopinje v življenji, od ktere bi ne imel enkrat večnemu Sodniku odgovora dajati; — tedaj še nadalje lahko umevaš, kolika dobrota je strah božji, ki te povsod varuje ne le velikih, ampak tudi malih grehov. Strah božji te bo varoval naj manjši laži, nezvestobe, tatvine, nepokoršine; varoval te bo vsake nespodobnosti, raznišljeuja, šepetanja v cerkvi; varoval te bo nevarne

družine, nedopustljivih misel, besed, pogledov; varoval te bo žaljenja bližnjega, nečimernosti, baharije. Opominjal te bo strah božji, da boš poterpežljiv, do drugih dober in usmiljen, priljuden in postrežljiv. Opominjal te bo strah božji, da boš ljubil in spoštoval svoje višji, posebno tudi, da se ne boš z nespoštovanjem pregrešil zoper duhovski stan. Grozne so kazni, kakoršne zadevajo zaničevavce Gospodovih namestnikov. Prav očitno se vidi na novem Laškem, kako hudo se godi sovražnikom sv. Cerkve in duhovnov. Baron Ricasoli, prejšnji piemonški minister, je o svojem času delal in počenjal za to, da naj se papežu Rim uzame in ko je menil, da je ta reč že prav blizo, je sam — oslépel. Njegov naslednik Farini, enak lisičnik, je obnoril. Zdravilna naprava, v katero je bil ta nesrečnež spravljen, je eden naj starših samostanov na Laškem, kateri je bil z drugimi vsled neke brezbožne postave zatert. „Allgemeinerica“ celo je pisala: „Kdo bi bil mislil, da Farini, ki je takrat s svojimi tovarši glasoval za odpravljenje samostanov, bode čez malo lét pozneje v tako žalostnem stanu ravno tam stanoval? Zmešan je večkrat klical: „Ho il diavolo addosso!“ (Hudobnega duha imam v sebi.) To je čisto verjetno, da so toliki sovražniki sv. Cerkve, kakor so laški framasoni, zarés obsedeni. (Ehmig, II. zvez., str. 208.) In koliko drugih grozuih dogodb se bere o drugih novolaških veljakih, kateri so pomagali papeža oropati! Kako žalostno smert je imel kralj Viktor Emanvel sam! Ni imel več vesele ure, odkar so ga bili framasoni zapeljali, da je pravice sv. Cerkve poteptal.

Kako srečni in serčni so pa, kateri imajo dar strahú božjega! Sv. Edmund je rekel: Ko bi pred menoj bil pekel odpert in bi imel kako djanje doveršiti, kar bi ne mogel brez greha dopolniti, bi šel rajši v peklenki ogenj, kakor pa da bi se v kaj pregrešnega dal pregovoriti. Sv. Katarina Genuveška pa je obdarovana s strahom rekla, da bi se rajši dala v tisuč kosov raztergati, kakor da bi z odpertimi očmi nar manjši odpuštlivi greh storila.

Prosimo toraj prav živo sv. Duha zdaj o Binkoštih, da v nas pomnoži dar strahú božjega; zakaj večí sreče ne moremo doseči, kakor je ta, da v božjem strahu delamo delo svojega zveličenja.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Binkoštno nedeljo so premilostni gospod knez in škof Janez Krizostom silo veliko mladine birmali, tudi v ponedeljek jih je še precej prišlo. Pervi dan je birmovanje, ki se je pričelo po véliki maši, terpelo do $\frac{3}{4}$ 2, in popoldne po večernicah zopet dve debeli uri. Oba dni jih je bilo birmanih najberže čez 1700. Priméroma je bilo precejšno število že odrašenih, vmes več vojakov. Tudi se mora reči, da so se birmanci, botri in botre spodobno obnašali. Poslednji naj bi ne pozabili, kar se rado zgodí, desne roke birmancu (birmanki) imeti položene na desno ramo med tem ko se birmuje. Bog ohrani vse novopoterjene v milosti, da bi res svojo sv. vero brez strahú pričali in stanovitno do smerti po nji živeli.

Iz Smlednika. (Nova podoba Matere Božje in šmarnice.) Povsodi po Slovenskem se obhaja majnikova pobožnost v čast presv. Božje porodnice z veliko unemo in navdušenostjo. Tudi v naši farni cerkvi je vpeljano to češenje že nad 15 let. Iméli smo sicer navado šmarnice obhajati pri stranskem oltarju; letos pa imamo veliki oltar tako prenaresen, da je za šmarnice povsem pripraven. Izrekla je namreč dobrotna duša željo, da

bi bile, ako mogoče, šmarnice pri velikem oltarju in obljubila je tudi napraviti v ta namen na svoje stroške primérno podobo Matere Božje. To se je zgodilo. Dobro znani umetnik g. prof Ivan Franke naslikal nam je veliko in krasno podobo brezmadežnega Spočetja z dvema angeljema ob stranéh, katerih eden lilijo, drugi krasno spleten venec daje Božji Materi.

To podobo obesili smo binkoštno soboto — poprej ni bila gotova — v velikem oltarju, obdali smo jo še z zelenimi vencí in drugim krasotičjem in tako imamo na krasnem šmarničnem oltarju prelepo kraljico majnikovo. Ljudstvo je vse navdušeno in vneto za šmarnice, rado obiskuje in posebno občuduje ljubeznjivo — priprosto olepšan oltar. Vsa hvala gre o tem posebno mnogozaslužnemu gosp. župniku Antonu Klemenu, ki se niso ustrašili težav, katere take napravljanja navadno spremljajo. Kedor je sploh že katerikrat ozerl se v našo velikansko hišo božjo, opazil je čistost, snažnost in marsikaj dragocenega in krasnega, kar je pripravila in popravila delavnost in vnema čast. gospoda očeta. Podružne cerkve pa so razun ene že vse popravili, kar mej nami bivajo; zadnja je sedaj v delu. Cerkev v Zbiljah, katera bo skoro popolno nova, upajmo, da bo do zime tudi doveršena. Duhovniki, ki za čast in lepoto hiše božje toliko storé, so svetle zvezde, katerih blišč ne ugasne. Slava!

Birmovanje v Moravški dekaniji. Za 6. nedeljo po Veliki noči je bila birma v Moravčah in za 8. dan majnika pa na Čemšeniku napovedana. Verli Moravčani so delali velike priprave za prihod premil. gosp. knezoškofa, stavili mlaje na več krajih, in napravili lepe naj višega pastirja pozdravljajoče napise. Gospod knezoškof so se v soboto, 5. majnika ob 3. popoldne, odpeljali iz Ljubljane, pri deževnem vremu, ter so prišli o $\frac{1}{2}$ 5 v Dob, kjer so se nekaj časa pomudili v farovžu, in tudi šli molit v farno cerkev, ki je bila polna ljudstva. Okoli 6 odpeljali so se dalje med zvonjenjem in pokanjem možnarjev ter prišli do Predsej, kjer so se jim poklonili duhovni pastirji Berdske fare, župan št. Vidski, g. Škofic, g. učitelj št. Vidski je tudi tje pripehljal mladino št. Vidške šole. Ko so prišli viši pastir do Vidma, so jih tam čakali in pozdravili veleč. gosp. dekan Moravški Janez Toman in odlični možje farmani, ki so jim do tje naproti prišli, kjer je meja dekanije in fare Moravške. Gospod knezoškof so se potem peljali naprej in dospeli nekoliko pred 7 v Moravče. V nedeljo potem bilo je deževno vreme, in je od 8—9 velika množica ljudstva vréla proti Moravčam. Ob devetih so imeli premil. gosp. knezoškof, spremljani od 15 duhovnikov, slovesen vhod v lepo ozališano in razsvitljeno farno cerkev. Viši pastir stopijo na leco, ter v daljšem govoru, sklicevaje se na sv. evangelij, dokazujejo, kako je Jezus svojim apostelnom poslal obljubljenega sv. Duha, kateri jih je napolnil s svojimi darovi, da so potem z veliko serčnostjo pričevali sv. evangelij Jezusa Kristusa. Razlagali so potem, kako potrebni so nam darovi sv. Duha, posebno dar moči, da moremo po sv. veri živeti, in jo stanovitno do smerti pričati. Kmaló potem začelo se je birmovanje, ki je terpelo do ene; in je bilo birmanih kakih 700 otrok. Potem so se viši pastir vernili v farovž, spremljani od gg. duhovnov in zunaj cerkve klečečim vernim ljudstvom deleč sv. blagoslov. Po obedu, popoldne ob 4, bile so litanije Matere Božje, ktere so imeli kamniški dekan veleč. gosp. Janez Oblak; pri litanijah so bili tudi gosp. knezoškof pričujoči Sledile so molitve za verne duše, Libera...

Po duh. opravilih se je vreme nekoliko zvedrilo, in so se gg. duhovni in verno ljudstvo hitro razšli vsak na svoj dom, in sicer birmančki obdarovani z darovi sv.

Duha, in vsi drugi razveseljeni po pričujočnosti in z blagoslovom milostljivega višega pastirja.

V ponedeljek, 5. dan maja, so se knez in škof v lepem vremenu odpeljali kmalo po dveh iz Moravč, spremljani od g. dekana in odličnih mož Moravških, g. kaplana, g. nadučitelja, in kakor v soboto tako je bilo v ponedeljek njihovo pastirsko popotovanje podobno slovesnemu sprevodu.

Že v Lukovici so čakali višega pastirja župan Lukoviški, gosp. Janko Kersnik, grajšak, in notar, ondotni gosp. župnik in 1. ključar Martin Venar, po domače Slapar. Tudi mladina šolska na Berdu se je vdeležila ter čakala prihoda svojega višjega pastirja. Okoli 2 popoldne došli so knezoškof, ter spoštljivo pozdravljeni so se nekaj časa razgovarjali. V Krašnji so gosp. župnik spoštljivo pozdravili premil. gosp. knezoškofa.

V Blagovico došli so viši pastir, stopili iz voza, ter šli molit v farno cerkev. V Trojanah so počastili obče spoštovano rodovino Kavšekovo s svojo pričujočnostjo, ter se tamkej nekoliko pomudili. Potem so se peljali naprej in proti večeru prišli na Čemšenik. Drugo jutro začelo se je duhovno opravilo ob 9. — Premil. gosp. knezoškof so spremljani od 14 gg. duhovnikov imeli slovesni vhod v farno cerkev, kjer so potem 343 otrokom podelili zakrament sv. birme. Popoldne ob 2 odrinili so iz Čemšenika, so se potem nekoliko pomudili v Krašnji, kjer so šli v farno cerkev, potem pa vrnili se v Ljubljano.

Iz Amerike. Slavni P. Fr. Ksav. Veninger v 52. Leopold. letniku prav pomenljivo, kakor kako poslednjo voljo piše. Pervi misijon med letom 1881, pravi, sem pričel v postnem času v Springfield-u, stolnici Illinoiski. V začetku tega leta me je v Cincinnati zadrževalo izdajanje mojega velikega dela cerkvenih govorov. Čez 30 lét je, kar sem od l. 1848 do 1881 neprenehoma obhajal misijone, in pri tem sem se ostaral do 70 lét. Sv. pismo pravi: „Življenje je človekovo 70 lét, če je veliko, 80 lét.“ Dosegel sem tedaj že visoko človeško starost in večnost imam pred seboj.

Bivši profesor na Graški univerzi, in ko sem potlej v naših kolegijah zveršil naučno stran življenja, sem zapustil Evropo z željo in namenom, da v Ameriki zbrano naučno zalogo v delavnem življenji kot misijonar porabim. Zdaj, ko se mi je življenje nagnilo, ko imam večnost pred očmi, me serce močno žene, da bi tudi še po smerti delal na zemlji za kraljestvo Božje. Ravno v ta namen pa posebno služi tiskarstvo z izdajo bukev, in med temi je še posebej izdaja djanskih pridig.

Prebivanje svoje v Cincinnati pa sem porabil še v ta namen, da sem zamurcem v cerkvi sv. Ane in po več nemških farnih cerkvah oznanoval besedo Božjo. Še druga okolišina mi je dajala priliko, da sem v tem času za cerkveno korist delal. — Med domačimi ameriškimi protestanti se je namreč zbrala skrivna družba, ki je postavila (peklenko) načelo: da katoliška vera ni za rabo za Ameriko in da je nasprotna republikanskim napravam. In torej, če se že katoličani ravno iz dežele ne preženejo, naj bodo vendar iz vsih političkih služb izključeni in naj se le terpe kakor služabno ljudstvo v zedinjenih državah. (Je to mar protestantska hvalisana ljubezen do bližnjega?) To družbinstvo se imenuje „amerikanska zveza“ in res že veliko škodo dela blagru in Cerkvi v zveznih državah. Ker se je eden družnikov te skrite družbe očitno vzdignil v časnistvu zoper katoličane in katoliško Cerkev, si nisem pomišljeval in sem odgovor nato razglasil v očitnih časnikih.

V Springfieldu, kjer sem to leto svoje misijone začel, sem pred 23 leti pervikrat pridigal. Zgodilo se je takrat spreobrnjenje, ki mi je še zdaj v spominu,

in je vredno, da ga omenim zdaj še po tolikih letih, ker ga takrat v svojih misijonskih sporočilih skor čisto gotovo naznanil nisem. — Odpravil sem se bil že namreč iz duhovske hiše na kolodvor, da odidem, kar priteče gospá iz neke hiše za menoj, ko sem memo šel, in me vpraša: „P. misijonar, ali že odhajate? O to mi je žal, moj mož je protestant in je hotel z Vami govoriti.“ Prašam, kje da je. „Doma je tukaj v ti hiši.“ Stopim v hišo in prašam moža, kaj da mi ima povedati? Povedal mi je, da so ga moje pridige vnele, ter bi rad z menoj govoril o resnici katoliške Cerkve, kakor edino prave; ker pa vidi, da že odhajam, me noče zadrževati. žal pa da mu je, ker se ne morem delj muditi. Zdajci mu odvernem: „Gospod, ako Vam je resnica, bi pa zamogel svoj odhod za en dan še odložiti. Ako hočete celi današnji dan v to obrniti, da se prav pripravite k prestopu v katoliško Cerkev, odhod do jutri odložim. Kar z menoj pojdite nazaj v duhovščino.“ Tako je tudi storil. Podučeval sem ga in na večer ravno tistega dne sem ga sprejel v sv. Cerkev. Res, da se je župniku malo čudno zdelo, da sem v enem dnevu doveršil to sprejetje, toda ni mi žal, da sem to storil, ker nekako leto in dan pozneje sem od ravno tega spreobrnjenca prejel pismo, v katerem mi je z vso preserčnostjo naznanoval zahvalo, da sem bil tako usmiljen, se povernil v farovž in doveršil njegovo sprejetje. Rekel je, da po vsih človeških mislih bi on pozneje javljne kdaj bil to dosegel; najberže bi bil zopet odlašal in slednjič popolnoma opustil.

Tudi pri tem misijonskem obnovljenji (1881) v Springfieldu so se zopet godile spreobrnjenja, kacih 40 do 50 odpadlih katoličanov, zastran katerih je župnik terdil, da bi nikoli ne bil verjel, da bi kje kaka stvar bila zmožna jih na pravo pot nazaj pripraviti. To se zgodi le po čisto posebni z misijonom sklenjeni milosti (gnadi).

Veliko noč sem obhajal v Cincinnati in od onod sem se podal proti vzhodu vstrie Novega Jorka v treh srenjah pridigovat. V tem letu se je z misijonom pogosto sklepalo tudi obhajanje svetega leta. Ta okolišina je prebivavce še toliko bolj spodbadala, da so se ga vdeleževali z naj večji gorečnostjo . . .

Potem sem se zopet podal na nasprotno stran proti daljnemu zahodu in sem pričel v Hanoveru, skor nasproti St. Lujzu . . .

Ker že 33 lét misijonarim po zveznih državah in so tisti, ki so bili o mojem prihodu v moški starosti, od takrat postali starčki in se jih je pač osem desetih že iz sveta ločilo, je skor en celi človeški rod, ki me je osebno poznal in poslušal kot misijonarja, že v večnost se preselil. Ljudje pri 27 letih, ko sem bil tukaj začel misijonsko delo, jih imajo zdaj že čez 60; zraven tega se v Ameriki navadno še tolika starost ne doseže, kakor v Evropi, zlasti ker se priseljenci velikrat z delom presilijo in se morajo podnebja še le navaditi. Ako tedaj zdaj čez 20 do 30 lét zopet pridem v kako srenjo, najdem nov rod, ki stopa v moško starost, in ker le-ti od svojih staršev toliko slišijo o prejšnjih misijonih, torej budí med njimi neizrečeno navdušenje, ako po tolikih letih zopet med nje pridem.

Nadalje pripoveduje misijonar, kako da se je iz Hanovra podal v visóki sever, v Marquette ob Gorenjem jezeru v državi Mičiganski, v okrajno rudarjev, katerih o poletji ne zadržuje žetev od obiskovanja misijona. Misijon je imel v Eskanabi. Potem še dalje ob severnem zahodu, ob meji Dakote v 2 srenjah.

Z Minosote se je podal v Hamilton, v državi Ohio, kjer imajo tirolski oo. franciškani 2 srenji; tam je pridigal že tudi pred 33 leti. — Po tem misijonu je v Altonu, škofijskem sedežu, obhajal duhovne vaje za

nemške duhovne. Pridigal je dalje za jubilej, odkar je bila zidana nova cerkev sv. Jožefa, kjer pastirujejo oo. jezuiti iz št. Lujza.

Podal se je dalje v veliko tovarniško mesto Pittsburgh, obhajal misijon sv. leta v nemški cerkvi sv. Jožefa med silno gnječo ljudstva. V družih cerkvah tega starega mesta je že prej misijonaril. Dalje piše:

Iz Pittsburgha sem hitel v Novi Jork in sem obhajal misijon sv. leta v cerkvi sv. Jožefa, kjer imajo duhovsko pastirstvo oo. jezuiti. Ondi se mi je nekaj neizrečeno veselega prigodilo. Bilo je namreč pred 9 leti, ko se mi je bila na železnici iz Cincinnati v Baltimore pripetila neka nesreča. Bila je grozno merzla zimska noč. Ob 2 po noči ob verhu nekega jezú železnične šine počijo in padel sem kacic 40 čevljev globoko. Voz se je trikrat prekucnil. Vozovi so v Ameriki dolgi, tudi s posteljami prevideni in se kurijo. Ko je vlak z vozovi ležal v globočini, je na obeh straneh začelo goret. Jest sem ležal med razdjanjem, pokrit s posteljami in sedeži, kakor pokopau. Razterti vagoni so ležali na strani, tedaj se je bilo treba reševati skoz okna, ki so bile naj zgorej. Poškodovan nisem bil čisto nič, pa ves pretresen v počutkih in sem si mislil, to je konec mojega življenja ter sem to sprejel kakor iz Božje roke. Pomagal sem nekemu možu do tacega okna na višavo; ali kdo bo meni pomagal? Nikogar več ni bilo v vagonu. Lej, kar se priplazi zamurec k oknu po vsih štirih, velik močen mož, in mi kliče: „Urno, rešite se!“ Pomagal mi je gori do okna in nekteri moški prihité ter me potegnejo ven iz vagona. Le še eno minuto je bilo časa, sicer bi bil zgorel tisto noč. Ogenj je vnel vagon že meni pod nogami, ko sem se oteval. Dal sem zamorcu, otevcu mojega življenja, nekako 100 terdnjakov v roko, in ko smo dospeli v Novi Jork, sem mu izročil vse svoje angleško pisane bukve, zlasti bukve spreobračanja za Amerikance in ročno versko knjigo (Handbuch der Religion). Opomnil sem ga, naj zlasti te dvoje bukve pridno prebira, in ako se prepriča o resnici katoliške vere, naj prestopi k nji. In zdaj, čez devet let, ko sem prišel v Novi Jork, se zgodí, da je ta zamurec slišal o mojem prihodu v to mesto. Kmali me pride obiskat. Močno sem bil vesel in ga prašam, če je kaj bral moje bukve in kakošen vtis so nanj storile? Odgovoril mi je: „Zmeraj sem si mislil, vsi ljudje bi morali imeti le eno samo vero, sej vsi so enako ljudje, in sej Bog je le en sam; toda nisem mogel razločiti, ktera je ta edina vera. V tem sem prebral Vaše bukve, in zdaj pa spoznam, da katoliška vera je tista.“

Kako močno so me te besede razveselile! Prašam ga, ker je oženjen, če je tudi njegova žena te bukve brala in kaj da ona k temu pravi; rad bi ž njo govoril. Pri zamurcih tukaj v Ameriki žene prav veliko določijo, kadar se ima kaj določiti. Pripeljal je svojo ženo k meni in ona je govorila v ravno tem pomenu, kakor on. Prašam jo, če bi imela kaj zoper to, ako bi njen mož postal katoličan? Odgovorila je: „Prav nič ne, ravno nasproti, jaz mu to svetujem.“

Kar precej sem ga sprejel v poduk, kerstil sem ga, spovedoval ter ga pripravljaj z veliko skerbjo na prvo sv. Obhajilo. Po njegovem izgledu so storili tudi njegova žena in njuni otroci. In kako sem Boga hvalil, ki je tako dobrotljivo uslišal mojo željo in mojo prošnjo in mi dodelil veselje, da sem tega moža v zahvalo, ker me je na tistem misijonskem potu otél ognjene smerti, pa tako na njegovem popotvanji proti večnosti iz nevarnosti večnega ognja rešiti zamogel. Kako dober je Bog!

Na ta misijon sta nasledvala še dva v Ohio v Newtownu in v Kartagi blizo Cincinnati. Tam, v cerkvi

sv. Pavla, sem obhajal božične praznike in konec leta, ter sem s slovesnim „Te Deum-om“ Boga zahvalil iz vsega serca za milosti preteklega leta.

Ljubezen je dobrotljiva.

Ni davno, kar je prišlo revno dekletu na železnično postajo Friedrichstadt (Berolin). Doma je bila blizo Konica in je bila v službi v Cahenu (Achen). Vedno je morala prati; vsled tega je imela rane na rokah in slabe oči. Zato neki večer pobere svoje kopita in odide. Nekoliko časa se pelje po železnici; ali denar ji je kmalo potekel, in potem tri tedne hodi in pride v Berolin vsa izstradana. Skerbelo jo je, kako priti domú v Konic. Prosi toraj kake milošnje policajja, stoječega tam na središnji postaji. Temu se je sicer smilila, ter ji svetuje, naj gre v tretji oddelek policijskega vrada. Med tem neki Anglež pride na postajo in vpraša, kaj da je? Ko od usmiljenih ljudi sliši britkost tega dekleta, pravi poštenjak: Koliko stane voznja do Konic? Odgovor 6 mark in 50 vinarjev. Na to pravi Anglež: Tu dam 10 mark, da se reva vsaj do sitega najé; vsi pričujoči se dobrotniku priserčno zahvalijo in uosač je pokazal dekletu pošteno gostilno, zato, da ne pride hudobnim ljudém v roke.

Naj bi pač deklice z dežele le s privoljenjem modrih staršev hodile v službe. Kolikrat se pa zgodi, da se dajo kmetiške dekleta pregovoriti svojim prijateljicam v mestu služečim, in toraj zoper voljo svojih staršev ali pametnih oskerbnikov zapusté očetov dom, in gredó služít v mesto ter iskat goljufive sreče. Pa namesto sreče najdejo take nevbogljive dekleta dostikrat pomanjkanje, revščino, naj večkrat pridejo v slabo družino in smertne pregrehe. Starši, žalujoči zarad hčere, zvedó velikrat osodo svoje hčere iz mestue bolnišnice, kamor je prišla zarad bolezni ali pa zarad pregrešnega življenja.

Sv. Fridolin.

(Prosto poslov.)

Fridolin, opat pobožni, grofu Landolfu zakliče:
„Daj Bogu njegov del dolžni; brat tvoj djan je med merliče;
On da duša mir mu vživa, je zapustil cerkvi moji
Vse imetje, in počiva pri Glarisu v raki svoji.“

„Kaj ti zanješ tam po polji, ker Bogu je zapuščina?
Sékaš gojzde si po volji, ki cerkvena so lastina?
Derznej se čez mero piti od daritve vino častno;
Za svetiša ima služiti; si svojš ga samolastno!“

„Daj nazaj, ne iméj po sili, kar je cerkvi dal brat ranji,
Da bo mir imel v gomili, sladki pokoj v smertnem spanji!“
Al Landolf začne šaliti: „Da verjel bom govoric,
Mora brat nazaj mi priti, priča biti on resnici!“

Ako v Rankvil ga pripelješ, delo prične pa sodnija;
Zadobiš za cerkev délež; sicer laž je, vse izmišljija!“ —
Fridolin ne odgovarja — na zvijače vse njegove.
Le s poglédom reznim vdarja, da prešinil bi grobove. —

In s samote tam pri Reni — žene starčeka resnoba
Čez pečevje, gojzd zeleni, proti Glarisu — do groba;
Stopil že v večernem mraku v gojzdu v sveto je kapelo,
In ko grob odpre si v tlaku, v merzli grob zakliče smélo:

„V Božjem berž imenu vstani, Urze,* zlobnim pričat idi!“
Glej! in merlič v rako djani vstaja, zopet sliši, vidi;
Kot bi trombe gromovito k sodbi zadnji že budile,
Vstalo truplo čudovito po stopnicah gre 'z gomile.

Fridolin za merzlo roko primši ga, čez kamnje stene
Brez strahú gre z njim visoko, pod snežnike gor ledene.
In po stezah čez stermine živi z mertvim se pomika, —
Plajš ju skriva nočne tmine, sta duhov resničnih slika.

*) Priimek američega.

Ko zasteti zlata zarja, z gošče stopata v planine;
Strah obide tam ovčarja, mozeg in kosti prešine.
A v Rankvilu Landolf zviti zgodaj sodbo skupaj spravi,
Svést si zmage derzoviti, v blišni tam sedi opravi.

Krog dvanajst je varhov prava. — žive snujejo govore:
„Vaš bo negrad, gojzd, pristava: mrtvi pričati ne more!“
Čuj! kot kost mrtvaška močno — v dúri terka prav počasi,
Tudi zunaj se razločno — čujejo zamolkli glasi.

Glej! in z mrtvim bratom pride Fridolin zdaj skozi vrata,
Landolfa pa strah obide, da bledejši je od brata.
In merlič na glas zahrópe, da se grofu duša stresa:
„Kaj počenjaš božje rope, brat!“ doni mu na ušesa.

„Dedšine — jaz pričam — moje je lastnik le-tá mož blažen!
Daj nazaj, brat, kar ni tvoje, v grob da romam potolažen!“
„Vzemi, na kolenih kliče, grof obojno premoženje,
Brat, naj jaz grem med merliče. — ti ohrani pa življenje!“

Toda, mrtvi se oberne. — s svetim možem odkoraka.
Hrepenč, da v mir se verne, trudnega spet sprejme raka.
Kakor sij večerne zore, blede lune dva odsvita —
Zginjata v daljavi v gore, dokler v gojzd se ne zgubita.

Bled s pred strašnega sodiša Landolf se poverne k Reni.
Dom vravná si in zemljiša, da izvrši sklep storjeni;
Svoje, bratovo imetje samostanu v last daruje,
Mirno slednjič pustil svet je, — z bratom v raki skup miruje.

Radoslav.

Razgled po svetu.

Kuga grozno huda je zrojila v Perziji, v okraju Kil Dilvanero, 17 ur od turške meje. V mnogih vaseh, kakor je znati, tudi ne en sam človek ni živ ostal. Ako pride na Turško, kar se vse lahko zgodi, potem ni več tako daleč od nas. — Velik potres je zraven v ravno tej deželi razdjal mesto Ferris; 700 ljudi je smert storilo.

Napredek katoličanstva med višimi osebami na Nemškem. Iz poročila Dr. K. Walcher-ja, profesorja polit. prava v Lipsku, je razvidno, da se je v viših krogih v sedanjem veku mnogo odličnih oseb k katoliški veri spreobrnilo.

Od leta 1800 do sedaj prestopili so iz protestantovske v našo cerkev: 3 knezi, (Solens-Braunfels, Isenburg-Birstein in Löwenstein-Wertheim), 2 kneginji kurlandski: 11 grofov, 12 grofinj, 13 baronov in 13 baronovk: skupaj 44 tako visokih oseb.

Razun tega je več se jih spreobrnilo po zakonu s katoliškimi. 41 kat. mož protestantovskih žen je vzgojevalo otroke po katoliško. V 52 slučajih so protestantovski možje katoliških žen odgojevali otroke svoje v materni veri.

V primeri s tem številom je odpadnikov le malo. Sedanji hudi časi bodo zanesljivo katoliški Cerkvi na Nemškem tudi več koristili, kakor škodovali.

Prusko. Omenili smo v zadnjem listu obravnave od 25. aprila v pruski zbornici, v kateri je bil Windthorstov predlog za svobodo maševanja in deljenja zakramentov sicer spodbit, namesto tega pa je bila sprejeta resolucija (sklep) konservativcev, ki prav za prav ravno to obsega, na kar središe s katoličanstvom meri, namreč, temelito predelanje znanih drakonskih majnikovih postav; zraven tega pa je še sprejeta neka zasilna postava (nothstandsgesetz), ki duhovnom dovoluje potrebno pripomoč v duhovskem pastirstvu. Ob enem se je pri vsih strankah cele zbornice kazala le ena misel, ta namreč: tako ne more več biti. Zbornica tedaj je spoznala in priznala, da je katoličanom s tolikrat grajanimi majnikovimi postavami krivice delala, in sicer krivice, katerih se bodo odkritoserčni Prusi vselej sramovali, kadar koli bodo zadevno zgodovino čitali. To

je povzdigoval posebno baron Schorlemer v zbornici pri obravnavi ta dan, ki je med drugim rekel:

„Kdor bo čez 50 lét, morebiti tudi še poprej, prebiral prusko zgodovino in bo v nji našel, da obhajanje svete maše in deljenje zakramentov je bilo kazni podverženo, bo mislil, da to ni mogoče, in če terpi še na visokostopenjskem patrijatizmu, bode rekel: to je obrekovanje. Ako pa bode prišel do virov, prebiral zbrani zakonik in zasledoval parlamentarične obravnave, bode našel, da v letih zveličanja 1873, 1874 in 1875 so bile skovane postave v državi, ktera se pred vsemi hvali s človekoljubjem, enakopravnostjo, svobodo in pobožnostjo (v prusaškem pomenu) — postave namreč, ktere tako osorno vtesnujejo versko svobodo katoličanov, tistih katoličanov, ki so v kervavem vojskovanju za velikost, neodvisnost in svobodo domovine darovali blago in kri vsaj ravno takó, kakor vsi drugi njihovi soderžavljani. Nasprotje (kontrast) je pošastno. Nejeveri, bogatajstvu in kristotajstvu se daje svoboda; turk, japonec, kinez, celo še simonijanec imajo vsled pogodb na Pruskem svobodo verstva; osmerim milijonom katoličanov pa je vtesnjena. S temi zaprekami, s tem kaznjim zakonikom se je država načelno postavila na enako stopinjo s poganskim Rimom, s preganjanjem sv. Cerkve na Angleškem itd., in zlasti z zatiranjem kulturoborskim francoske revolucije od l. 1789 ...

Vedno več duhovnij je brez pastirjev. Po drugi strani se ječe in zapornice vedno bolj prenapolnujejo. Pregnani so cerkveni redovi, kteri so s tolikim vspehom rogovilskim povodnjim in rudečkarški demokraciji nasproti delali. Celo delavnost usmiljenih sester so vtesnili. Namesto tega pa se je potepinstvo razlilo po vsi deželi in socialna demokracija se pač ne manjša. Zmanjšuje se vera v Boga, vera v Kristusa, spoštovanje pred višjim in občutek za monarhijo. Razširja pa se bogatajstvo, nesramne spake, hudobije, ki so poprej bile komaj po imenu znane, duh rogovilstva. Dviga se državno vse-mogoštvo, birokratiško samovoljstvo. To pa niso samo nasledki kulturne borbe, ampak tudi šibe. Zakaj to je lastnija, pa ob enem strah pravice božje, da kakor posameznega človeka, tako tudi narode pred vsim tépe z nasledki njihovih lastnih djanj.

Z versko svobodo se je pogreznila državljanska; podslombe na kterih sloni državno veličastvo, se neprenehoma pretresujejo po kulturni borbi. Prekucijski vihar pobijate z zunanjimi pomočki; ali tam, kjer imajo svoje vire, z njimi v edinosti delate ... Nadloge, ktere naš predlog hoče odstraniti, zarés na glas vpijejo. Ako bi imel Vam to iz vsih škofij poročati, bi mi to zelo nezmérno časa. Le nekoliko ob kratkem naj povém iz škofije Monastirske, h kateri se jaz prištevam, da Vam to pojasnim. V tej škofiji je izmed 326 duhovnij zdaj blizo 140 izpraznjenih, izmed 700.000 vernikov jih je čez 300.000 brez farnega duhovskega pastirstva. Nimamo ne škofa, ne namestnega škofa, ne stolnega prošta, ne stolnega dekana, 7 kanonikov manjka, in 150 pomočnih duhovskih služb je praznih, 300 duhovskih služb neobstavljenih. Po drugih škofijah pa je večí del še huje. In pomislite, da te praznote in potrebe oziroma duhovnov se vedno hitreje množijo in se vedno bridkejše čutijo ... z delom preobloženi župniki in duhovni merjó veliko hitreje, kakor sicer navadno. Sila tedaj ni le v resnici vpijoča, temuč naraša strahotno kakor povodenj. Govornik še dalje popisuje veliko silo, ima malo upanja, da bi po dogovorih pruska vlada z Rimom dognala spravo, in odpravila nadlogo; torej da na poslance se snide vsa odgovornost, ako ne sprejmejo predloga, odgovornost za vse terpljenje in stiske, za vestne bridkosti, za pomanjkanje duhovnih pastirjev, za obupovanje umirajočih brez pomoči, za vedno večí surovost po srenjah.

Na Schorlemerjev pretresljivi in neoveržljivi govor je kulturminister odgovoril z besedo, ki je hvale vredna zaradi mirnosti, graje vredna pa zaradi političkega značaja, ker odgovor je kakor gluh strok, iz katerega ne dobiš ugodnega zerna, luši ga kolikor drago.

Windthorstov predlog so poslednjič pruski „človekoljubi“ odbili z 229 glasovi proti 133; prej omenjeni konservativni predlog, za katerega je tudi središče glasovalo, je bil sprejet z 209 glasovi proti 154.

V Gornjem Amergavu na Parskem je v 80. letu svojega življenja umerl ondotni dekan Daisenberger. Ta gospod si je za znane ondotne pasijouske predstave pridobil velike zasluge; zlasti je zadevne govore, pesmi itd. mnogoterno obnovil in zboljšal; napravil je tudi nekako šolo (križevo šolo), v kateri se vadijo predstavljavski deležniki. R. I. P.

Amerikanske novice. Skerb za dobro ime. Škandalni list „Evening News“ v Detroitu je bil une dni po 14dnevni obravnavi obsojen na 20.000 dolarjev globe, ker je bil profesorja Mak Lean-a okrivil neke nenravne hudobije.

Ako se človek ne zná z vero tolažiti, kaj se zgodi? Kmet Karol Smith, proti severu od Earlville-a, je v napadu besnosti s sekuro ubil dva mlada sina pri 10 in 14 letih in svojo ženo, in hotel je razmesariti tudi svoji dve hčeri, ki ste pa k sreči pobegnili k sosedu in povedali, kaj se je zgodilo. Nekaj pogumnih mož hití v Smithovo hišo in najdejo, da se je res dogodila vsa povedana strabota, pa vidijo tudi morivca samega že v kervi ležati, ker bil je zdivjal tudi sam zoper svoje lastno življenje. Mož, poprej premožen, star katic 58 lét, je bil postal v denarnih zadevah nesrečen ter je bil že nekoliko časa otožen in zamišljen; vendar ne toliko, da bi se bili kaj hudega bali. — Ne učí zastoj sv. vera, da se človek nikoli ne smé vtopiti v preveliko žalost, temuč se v Božjo voljo vdati, kadar ga kaj hudega zadene. Povsod in za vse je nesreča, kjer žive vere ni. —

Kakošne naprave država brez Cerkve ustanovlja, kažejo amerikanske ubožne naprave, kar je zvedil poglavar Buttler, ko je državne ubožnice preiskoval, posebno pa v državni ubožnici Tewksburyški v Massahuzets-u. Ta naprava je namenjena za ubožne, zmešane in za najduce. Kako pa se tém godí, pripovedujejo čisto nepristranske priče. Ubožni, kateri so prinesli seboj oblačila, ki so bile še za kaj, spominke, in druge reči kake cene, so morali vse oddati, in niso tih reči nikoli več dobili. Morali so po cele tedne terpeti lakot, žejo mrz; kar so dobivali živeža je bilo malo in slabo. Mnogi bolniki so bili zanemarjeni v blatu in polni živali. Bolni in zdravi so se morali zaporedoma v ravno tisti vodi kopati. Obleka, posteljna oprava — vse je bilo umazano in nezdravo.

Nadzornik in družniki opravnega sveta, ovalstva so velik del tega, kar je bilo od države dovoljenega za živež, strežbo itd. sami zadegali in v zvezi z goljufnimi prodajavci so ceno, kar je bilo moč, visoko nastavljali, da so potlej dobiček med seboj delili. Z merličí ubožnih in norcev so služabniki prav živo barantali ter je bilo pogosto, da so merliča prodali, namesto njega pa težak kos lesá djali v rakev. (Kam in za kak namen so jih prodajali, ni povedano; znano je sicer, da zdravniške osebe za svoje naučne preiskovanja merličev potrebujejo.) Namerilo se je, da so dobrotne osebe za pokop kacega merliča darovale drago rakev, katero pa je nadzornik prodal, merliča pa je dal pokopati v kakem slabem zaboju. — Dojenci so bili po cele dni pušeni brez mleka in brez vsacega živeža, da so pa njih presunljivo cviljenje in jokanje mamili in zatirali, so jim dajali obilno opium-a. Ako jim je vmes kaka bolj usmi-

ljena strežnica hotla po noči živeža dati, tega nadzornica ni dopustila. Posteljice otrok so bile polne nesnage in živali. Za strežnice so večkrat služile osebe iz norišnice, katere so dostikrat pregrozno terpiučile otroke; ena teh je za otroke odmenjeno malo mleka razlijala; druga je otroku dala sopuna v usta; zopet druga je umorila jokajočega otroka z vajsenco, ki mu jo je pritisnila na nos in sta, da se je zadušil. Od 73 otročičev v omenjeni napravi je le en sam ostal tri mescé živ. Poglavar Buttler bo nedvoumno dal tudi še druge državne naprave preiskati, pravi „Columbia,“ in pristavlja, da to so nasledki, ako se oskerbovanje ubožnih in dobrotne naprave sploh odtegujejo keršanski ljubezni, ter jih država „monopolizuje“ (samo izločno v svojo oblast podergue) ter jih izročuje brezserčnim in brezvestnim najemuikom, katerim so ljubezen do bližnjega, darovanje in zatajevanje samega sebe neznane in neslišane reči, ravno, ker taki ljudje pri svojem mišljenju in djanju nobenih višjih, blažjih nagibov nimajo.

Omenjeni verli časnik je že tudi poprej pisal o državnih dobrotnih napravah in uštel ostudnost, ki se godé po mnogih taci napravah. Mi svetujemo, naj to „lekcijo“ študirajo tisti, kateri menijo ljudstvo obiskovati brez vere, s plesom, s spotikljivimi deklamacijami, zaljubljenimi pesmimi, z nespodobnim branjem itd., ali pa s hvalo mladoliških prekucuhov.

Kakošen je sad brezvérske izreje? Menda ni lahko kje večih sleparij in „švindelnov“ s tako imenovano „liberalno izrejo,“ kakor v severni Ameriki. Zato je pa tudi sad po tem. Že omenjeni list med drugim pripoveduje te-le grozovitosti: V Austin-u (Texas) so undan 4 mladostni roparji v železniški voz vlomili, da bi ga oplenili. Eden je imel še le 13 let; ravno ta je kmali napadel triletnega zamarskega otroka in mu je, več nevarnih rán urekal. — V Arkansas-u je 16letni Filip Reisenhover napadel pošto in jo hotel opleniti; bil je pa ugrabljen in za eno leto in 1 dan v ječo obsojen. — V Evansville-u (Indijana) je 13letni Willard J. Dunn 6letnega Jožka Mandell-a z revolverjem hudo nevarno ostrelil. — Pri Hastings-u (Nebraska) so pred malo tedni trije mladi pobi tergovca C. M. Millett-a umorili in oropali. Ljudje so bili tako razdraženi, da so dva teh „lumpov“ kar naravnost pobili, tretji si je za tisti čas še s tem rešil življenje, ker je obljubil, da bo naznanil derhal hudodelcev, ki je nabrana (organizovana) v Conty-Adams-u. (To pa ni nikoli pripušeno, da bi se ljudje sami zmaševali nad hudodelniki, to bi se reklo tolovaja naravnost v pekel vreči, ko je vendar še mogoče, da se spokorí. Pa tudi pravice nimajo k temu; morajo hudodelnike le sodnji izročiti, da se jim prisodi, kar so zaslužili.) — V Št. Jožefu (Missuri) sta bila dečka Ichenny in Johnson zaperta, ker sta zatožena, da sta od 1 svečana tega leta katic 19 šup in hlevov zažgala. Oba sta priznala hudobijo. — To so sadovi brezvérske izreje doma in v šoli, in tako se mašuje lažnjiva izreja nad občinstvom — in to v malem in v velikem.

Tako bi pa še pri nas ne škodovalo. V Ameriki se poštenjaki veliko prizadevajo za treznost med ljudstvom. V Chicagi, kjer se pripravljajo za mestne volitve, se je ustanovil odbor, da si poizbere samo taci kandidatov, ki se hočejo odločno boriti zoper šibo pijanstva. Volivcem priporočajo predlog, naj bi patent za prodajo pive stal na leto 1250 frankov, za prodajo družih pijač pa še enkrat toliko. Republikanci so se molčé pridružili tudi temu programu in bojo berzkone tudi treznim pomagali se vojskovati zoper pijančevanje.

V nekem manjšem mestu v Kaliforniji je bilo napovedano, da bo nov gostilničar odperl novo „barako.“ Na odločeni dan se zbere velika množica ljudstva pred

novo točilnico ter poje, svari, prosi in svetuje, naj mož, če je poštenjak, zapre prodajalnico. Ker pa je vse lepo prigovarjanje zastonj, se ljudstvo začne, ker proti možu ni moglo nič opraviti, upirati proti novi zgradbi sami, in v kratkem je nova beznica — nova podertija. Enake reči se pripovedujejo še z drugih krajev. — Tako počenjajo neki krivoverci, kakoršni navadno presilujejo, kamor se zaženejo; njihova gorečnost zoper pijančevanje je vse hvale vredna, če tudi pomočki niso vselej pravi in dopušeni.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Bolna oseba se prav serčno priporoča v molitev, če je Božja volja, da ozdravi še ta mesec. Zahvalo hoče po „Zg. Danici“ naznaniti. — Bogu in ljudem za dobrote nehvaležen mlad človek za spreobrnjenje. — V veliki britkosti zaradi bolezni 11letne hčerke, ki je že 3 mesce v postelji in vsa zdravniška moč nič ne izdaja, prosimo vse ude N. lj. G. presv. Serca naj se z nami obračajo do Nje, ki je zdravje bolnikov. Ako bomo uslišani, hočemo po „Zg. Danici“ razglasiti. — Žalostna mati prosi bratovske molitve za sina, zlo kletvinji udanega za spreobrnjenje, in pa bolnemu fantu za zdravje. — Več šolskih mladenčev za dober šolski vspeh. — Dijak bolan za jetiko. — Srečna izvolitev poklica.

Zahvala:

Vse stvari prepevajo in dajejo čast in hvalo Bogu. Med vsemi stvarmi naj bolj dolžan jo je dajati človek, naj imenitniši stvar Božja, posebno če je toliko dobrot prejel, kakor sem jih jaz prejela. Samo Bogu, potlej pa Mariji Devici, Gospej presv. Serca, se imam zahvaliti za pomoč in za ozdravljenje po hudi bolezni. Obegnila sem se bila prav zaupljivo k Devici Mariji, opravljala devetdnevnic na čast Jezusovemu naj sv. Sercu in Mariji, obljubila objavljenje; in reči smem: ne zastonj, ker spoznati moram očitno pomoč. V večjo čast in hvalo Jezusovo, v zahvalo preljubi Gospej to vsem očitno naznanjam.

Radeče, pri Zid. mostu, 9. maja 1883.

Franciška Dolinar.

Listek za raznoterosti.

† V Kranju so v četrtek, 17. t. m., zjutraj ob 4 po dolgi bolehnosti umerli visokočast. g. **Jernej Vidmar**, prejšnji škof Ljubljanski. Bog jim daj večni mir! Pokop bode v ponedeljek.

Deželni zbor Kranjski je razpušen. Nove volitve bodo: za kmetiške občine 9. roznika (jun.); 12. rozn. v mestih in terjih; 15. rozn. pa za veliko posestvo.

Nekaj za šole. Abecednik za slovenske ljudske šole — je prav lično sestavil g. nadučitelj in ravnatelj Andr. Praprotnik in ministerstvo ga je odobrilo za slov. ljudske šole. Umno zložena, podučna in vedrilna knjižica bodi slov. šolam priporočena.

Slovenske pisanke raznih verst je sestavil in jih prodaja po spodobni ceni g. Iv. Lapajne, v Kerškem. Gg. učitelji jih morejo od njega dobivati tako po ceni, da jih iz dobrega papirja po 1 kr., in iz prav dobrega papirja po 1½ kr. lahko oddajajo.

V Gorici je prečast. g. dr. Jož. Gabrijevčič, profesor pastirstva postal vodja središnjega semeniša.

— Prečast. g. Andr. Jordan je izvoljen začasno za spirituvala v ravno tem semenišu. — Čč. gg. Jož. Lužnik in Jož. Poljak sta bila pri poskušnji za samostalno duhovsko pastirovanje.

Iz Neapola se naznanja, da 29. aprila je iz južnih laških okrajin okoli 1000 kmetiških ljudi odšlo v Ameriko. Samo pretekli mesec se je preselilo v Ameriko 6272 ljudi — sitih „novolaških blagrov.“

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Marija Jereb 1 gld. — L. D. 20 kr. — Neimenovana 20 kr. — G. K. P. 5 gld. — Čast. g. A. St. penes Lit. 2 gld. — Čast. g. J. Lasnik 1 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Sv. Križ poleg F. 25 gld. po čast. g. župn. J. Maroltu. — Po čast. g. župn. Mraku iz Železnikov 4 gld. — Čast. g. Val. Bergant iz Brusnic 5 gld. 40 kr. — Mekine po čast. g. župn. J. Ederji 8 gld. — Po čast. g. M. Šarabonu 2 gld. — Iz Radeč po čast. g. župn. Andr. Pavliču 11 gld. 62 kr.

Za svego Detinstvo: Prečast. g. st. dek. J. Volc 5 gld. — Čast. g. župn. J. Eder 5 gld. — Čast. g. A. St. penes Lit. 2 gld. — Visokočast. g. J. Rozman mestni župn. 34 gld. — Čast. g. J. Košmelj, duh. pom. na Dobravi, 11 gld.

Za pogorelce v Košani: Čast. g. Gašper Vilman s Sel pri Šumb. 2 gld. 65 kr. — Čast. g. Val. Bergant iz Brusnic 2 gld. 70 kr.

Za opravo ubožnih cerkev: S Sel pri Šumbregu 2 gld. — Z Olševka 6 gld. — S Šent-Lamberta 14 gld. — S Poljice 6 gld. — Iz Košane 12 gld. 60 kr. — Iz Černomlja 10 gld. — Od Stare Cerkve pri Kočevji 15 gld. 80 kr. — Iz Teržica 18 gld. — Iz Vavte Vasi 6 gld. 70 kr. — Iz Zatičine 12 gld. 74 kr. — Grofinja Hermina Auersperg 6 gld. — Iz Podkrajja 10 gld. — Iz Želimelj 2 gld. — S Rakitine 5 gld. 50 kr. — S Homca 18 gld. 36 kr. — Iz Brusnic 11 gld. 30 kr. — S Cola nad Vipavo 28 gld. 30 kr. — S Suhorje nad Košano 26 gld. 65 kr. — S Poloma 7 gld. — Iz Bohinjske Bistrice 1 gld. — Iz Škocijana pri Turjaku 10 gld. — Iz Iga 15 gld. 54 kr. — S Šent-Vida nad Cirknico 3 gld. — Iz Železnikov po čast. g. župn. Jak. Mraku 11 gld. 6 kr. — Po čast. g. M. Šarabonu 1 gld. 50 kr.

Za bratovščino Naše ljube Gospe presv. Serca: Po č. g. Bergantu iz Brusnic 50 kr.

Za sv. Očeta: X. iz Lj. 3 gld.

Za odkup vjetih afrik. misijonarjev: X iz Lj. 5 gld.

Za misijon v prid spreobrnjenja razkolnikov v Carigradu: Prečast. g. st. dekan Volc 5 gld.

Za afrikanski misijon: Čast. g. A. St. 10 gld. — Po čast. g. M. Šarabonu 1 gld. — X iz Lj. 5 gld.

Za Marijino sirotišnico kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Prečast. g. st. dek. Juri Volc 10 gld. — Č. g. V. Bergant iz Brusnic 2 gld. 70 kr.

Za misijon Trapistov v Bosni: Prečast. g. st. dek. J. Volc 10 gld.

Za misijon Ratisbonov v Jeruzalemu: Prečast. g. st. dek. J. Volc 5 gld. — Jan. Kajžar 50 kr.

Za misijon v Adrijanopolu: Prečast. g. st. dek. J. Volc 5 gld.

Za misijon g. škofa Vertina: Prečast. g. st. dek. J. Volc 5 gld.

Za misijon g. Ign. Tomazina: Prečast. g. st. dek. J. Volc 5 gld.

Za misijon v Gazi v Sveti deželi: J. Kajžar 1 gld.

(Drugi dar. prih.)